

stor debatt kring begreppet paradig och huruvida det över huvud taget är tillämpbart inom samhällsvetenskapen, men vi nöjer oss med denna definition för att illustrera vår poäng. Vad vi däremot *inte* avser med paradig är att detta endast skulle utgöras av den enskilda forskarens egna föreställningar och normer rörande om vad och hur forskning ska bedrivas (jämför Bjereld m.fl. 1999:115).

5. Vi måste inte vara medvetna om att vi verkar inom ett av flera tänkbara paradig för att dessa styrmekanismer skall komma till stånd och fungera. Paradigmet kan vara så dominerande att dess teser uppfattas som självklarheter (jämför Lindholm 1999:16).

6. Med begreppet intersubjektivitet avser vi "att den vetenskapliga framställningen i princip ska vara rekonstruerbar för läsaren" (Lundquist 1993:52). Detta innebär att läsaren ska kunna följa med i hur och

varför forskaren kommit fram till sina slutsatser och utifrån detta kunna värdera trovärdigheten i resultatet.

Referenser

- Bjereld, U., – Demker, M., – Hinnfors, J., 1999. *Varför vetenskap?* Lund: Studentlitteratur.
- Chalmers, A., 1994. *Vad är vetenskap egentligen?* Nora: Nya Doxa.
- Gilje, N., – Grimen, H., 1995. *Samhällsvetenskapernas förutsättningar.* Göteborg: Daidalos.
- Lindholm, S., 1999. *Vägen till vetenskapsfilosofin.* Lund: Academia Adacta.
- Lundquist, L., 1993. *Det vetenskapliga studiet av politikk.* Lund: Studentlitteratur.

Sakkunnigutlåtande över de sökande till den ledigförklarade tjänsten som professor i politologi vid Växjö universitet

Utlåtandet är uppdelat i två huvudavsnitt. Det första har skrivits gemensamt av de sakkunniga och omfattar en genomgång av var och en av de sökandes meriter. Det andra utgörs av de sakkunnigas individuella prioriteringar av de sökande för den aktuella tjänsten.

Gemensamt avsnitt

Tom Bryder

f. 1946 är docent vid Institut for Statskundskab, Köpenhamns universitet.

Han avlade fil.dr.-examen i statsvetenskap vid Lunds universitet 1975. Han utnämndes till docent vid Åbo akademi, Finland 1982 och vid Institut for statskundskab, Köpenhamn 1992. Han förklarades kompetent till en professur i statskundskab vid Köpenhamns universitet 1996.

Han var verksam som lärare vid Ålborg universitetscenter från den 1 september 1975 till

den 1 februari 1977 och vid Århus universitet den 1 februari 1977 till den 1 augusti 1977.

Under tiden den 1 juli 1977 till den 1 sept. 1985 var han universitetslektor i samhällskunskap med offentlig förvaltning och administrativ teknik vid Tekniska högskolan i Luleå. Han var anställd vid serviceavdelningen, Danmarks socialforskningsinstitut från den 1 september 1985 till den 1 mars 1987.

Sedan den 1 februari 1986 har han varit verksam vid nuvarande Institut for statskundskab vid Köpenhamns universitet: först som extern lektor i politisk sociologi och socialpsykologi, därefter som lektor i statskundskab, informatik och tillämpad datalogi (1 mars 1987 – 1 november 1991) och senast som docent i statskundskab. I den sistnämnda perioden har han varit studierektor för utländska studerande och Erasmuskoordinatör vid institutet.

Han har varit fakultetsopponent på doktorsavhandlingar vid sju tillfällen i Sverige och en gång i Finland. Han har två gånger deltagit i bedömningskommissioner för avhandlingar i Danmark. Vid olika tillfällen har han under längre eller kortare perioder varit gästforskare vid andra universitet, t.ex. Åbo akademi, Finland (ht 1981 och 1989) och Universiteit van Amsterdam (ht 1988). Han har deltagit i ett fem-

tional vetenskapliga konferenser och gästföreläst vid ett trettiotal tillfällen i olika länder.

Han har varit aktiv i the International Society of Political Psychology som styrelsemedlem 1983-84, vice president 1985-87 och president 1991-93.

Vetenskaplig meritering

Tom Bryder har skrivit fem böcker, redigerat en antologi samt skrivit ett trettiotal uppsatser och åtskilliga anmälningar av vetenskapliga arbeten. Av sin produktion har han för bedömning valt ut sex böcker och fyra uppsatser.

Hans första större arbete är doktorsavhandlingen – *Power and Responsibility. Contending Approaches to Industrial Relations and Decision-Making in Britain 1963-1971*, 1975 (212 s.). Han försöker här tillämpa modeller och begrepp från politisk psykologi som är den forskningsinriktning som han framför allt ägnat sig åt. I Nordisk statsvetenskap har han varit ganska ensam om detta. Avhandlingen avviker f.ö. starkt från vad som var gängse vid denna tid.

Avhandlingen inleds med ett stort och ambitiöst modellbygge som författaren sedan verkligen försöker tillämpa på den konkreta materialet. Framställningen bygger på ett omfattande material av periodica, parlamentariska källor, dokument, biografier, memoarer och officiella publikationer. Den använda vetenskapliga litteraturen utgörs i hög grad av samhällsvetenskapens klassiker, och den har en imponerande bredd även om, som motiveras av ämnet, representanter för politiskt psykologi upptar en stor andel.

Som alla hans större arbeten präglas avhandlingen av stor beläsenhet och explicit reflektion. Den är strikt genomförd, även om författaren ibland – framför allt i fotnoterna – inte kan låta bli att ta läsaren med sig på extra utflykter. Avhandlingen är teoretiskt väl förankrad och författaren förmår visa analysmodellens instrumentallitet.

Nästa mer omfattande vetenskapliga arbete är *Machiavelli and Modern Political Analysis*, 1990 (144 s.). Själva utgångspunkten för analysen är att Machiavelli är en författare som hör till det moderna och som följaktligen har något att lära vår tid om politisk teori.

För att förstå Machiavelli är det nödvändigt att placera honom i hans samtid, vad Bryder kallar "historical contextualism". Politiska texter kan betyda olika ting för olika observatörer och han visar hur olika tolkningsskolor – nationalister och marxister – har läst och använt Machiavelli på helt olika sätt. Författaren väljer sin utgångspunkt i generella analysmodeller som konstruerats av forskare inom den politiska psykologin (som Nathan Leites och Alexander George). Hans syfte är att komma fram till prövbara hypoteser genererade från texter av idéhistoriens klassiker. Han genomför en fin diskussion av problemen kring den operationella koden som metod för att studera politiska idéer.

Han tar sedan ännu ett steg framåt i relation till traditionell idéanalys och försöker göra det troligt att man kan tala om machiavellism som ett särskild angreppsvinkel vid studie av politik. Tanken är att Machiavellis tänkande omfattar en samling attityder som tenderar att ge beteendemässiga dispositioner, och detta ska kunna uttryckas teoretiskt.

Framställningen bygger på Machiavellis texter och litteraturen om dessa och kan i relation till den senare beskrivas som syntetiserande. Det är en väl genomförd undersökning som på ett elegant sätt hanterar viktiga delar av den väldiga litteratur som ägnats Machiavelli. Försöket att använda texterna utöver det traditionellt morfologiska och förklarande är intressant och viktigt. Resultatet blir en klar och överskådlig framställning.

Tom Bryders hittills viktigaste vetenskapliga arbete är *The Human Face of Politics. Essays on Political Psychology and Politicised Culture in the Twentieth Century*, 1997 (281 s). Det genomgående temat är den politiska psykologin som grund för det vetenskapliga studiet av politik. Boken ses som en sammanfattning av hela hans studium av politisk psykologi.

Krig, kultur, vetenskap är bara några områden för analysen. Läsaren möter utredningar av betydelsefulla fenomen som empati och "wargism". Centrala gestalter i utvecklingen av den politiska psykologin, som Graham Wallas och Harold Lasswell, presenteras. Den operationella koden används för att studera Moshe Dayan och kampanjen i Sinai 1951. Anwar El Sadat och

Golda Meir och deras relationer analyseras. Weimarrepubliken får ett stort avsnitt som inleds med bildkonsten i ett kapitel om social karikatyr och politisk satir hos George Grosz. Det fortsätter med en analys av samarbetet mellan Brecht och Weil och därefter används Leni Riefenstahls liv och verk för att visa manipuleringens dynamik. I ett avslutande kapitel tar han upp rationalitetens begränsningar.

Formen för framställningen är en helt annan än i hans tidigare arbeten. Den tidigare relativt sparsmakade, disciplinerade och strikt formaliserade framställningen i monografiform har bytts mot en samling essayer där författaren låter sin lärdom få fria tyglar. En stor rikedom av idéer, infall och associationer slåss om läsarens uppmärksamhet. Man skulle kunna säga att fotnoterna, som är omfattande redan i avhandlingen, nu har trängt upp i den löpande texten. Det är inget dåligt tillvägagångssätt. Tvärtom passar det såväl författarens temperament som hans ämne synnerligen väl.

Det finns särskild anledning att uppmärksamma Bryders bidrag till Margaret G Hermans stora antologi *Political Psychology*. Han har nämligen fått förtroendet att skriva om "Political Psychology in Western Europe" (32 s). Kapitlet illustrerar på ett utmärkt sätt hans överblick över forskningsområdet och förmåga att strukturera och syntetisera det materialet. En fin demonstration av strukturering erbjuder också hans publicerade "presidential address" till the International Society of Political Psychology: "Patterns for Future Research on Self-Esteem and Human Dignity in Mass Society".

Ett annat av de insända arbetena är en festskrift, *Party Systems, Party Behavior and Democracy*, 1993 (230 s) för vilken Bryder är redaktör. Han svarar också själv för ett av bidragen som sedan återkommer som slutkapitel i *The Human Face of Politics*.

Av de insända skrifterna återstår att nämna dels ett kapitel i en antologi om transnationella partier i den europeiska unionen, dels ett konferenspaper, "Entartete Musik", som handlar om nazismens musikpolitik. Båda är preliminära och ska kanske främst visa på forskningsområdet som författaren har under uppbyggnad.

Till en särskild grupp kan man föra Bryders båda forskningsmetodiska arbeten. Det första är *Innehållsanalys som idé och metod*, 1985 (178 s). Boken representerar ett brett metodologiskt angreppssätt som sträcker sig från metateoretiska resonemang till presentation av konkreta tekniker. Man kan inte säga att den kommer med några fundamentala nyheter, men författaren demonstrerar på ett tydligt sätt vikten av att tekniker diskuteras i en bredare vetenskapsteoretisk kontext. I ett särskilt kapitel presenteras datorbaserad innehållsanalys som är ett av hans centrala intresseområden.

I direkt samband med boken om innehållsanalys bör nämnas *Introduktion til kvantitativ bearbejdning af data med SPSS/PC+ & Studentware Tm.*, 1993 (134 s) som Bryder har skrivit tillsammans med Flemming Omel Hansen. Arbetet kan närmast beskrivas som en instruktion, ett slags manual, till det tekniska tillvägagångssättet vid datorbearbetningen. I första hand ger boken uttryck för författarnas pedagogiska intresse.

Bryder har arbetat med massdataundersökningar på Danmarks socialforskningsinstitut under sin anställning där. Han har också lett forskningsprojekt om arbetslöshet (Arbetsmarknadsdepartementets, Skolöverstyrelsens och Luleå kommuns utredningsprojekt) och om "Adolescence, Public Policy Impacts, and Involvement in Public Affairs" (HSFR).

Det ska också framhållas att Bryder varit en flitig anmälare av vetenskapliga arbeten för en vetenskaplig läsekrets.

Tom Bryder har många och goda nationella och internationella forskarkontakter. Kvaliteten i dessa illustreras kanske bäst av hans presidentskap i the International Society of Political Psychology.

Pedagogisk meritering

Det redovisas i ansökningshandlingarna ingen dokumentation av kvaliteten i Bryders undervisning utöver den som kan relateras till forskningen, dvs. att han med god marginal fyller kravet på "breda, gedigna och aktuella kunskaper" i sitt ämne. Också i övrigt är upplysningarna knapphändiga. Han har emellertid varit verksam i universitetsundervisning sedan 1977 – alltså över tjugo år. Han har undervisat på alla utbild-

ningsnivåer vid svenska och danska universitet. Det kan inte råda någon som helst tvekan om att han har mycket breda och varierade pedagogiska erfarenheter.

Det finns skäl att göra en särskild poäng av att han verkat i dessa två länder. Då inställningen till universitetsutbildningen är så olika i de båda länderna är hans erfarenheter särskilt värdefulla. Den skarpa skiljelinjen mellan grundutbildning och forskarutbildning, som vi har i Sverige, finns inte i Danmark. Redan från första dagen deltar studenten i en vetenskaplig utbildning. Paperskrivande och handledning blir en naturlig del av verksamheten redan från början

I Ålborg, där Bryder undervisade inemot ett och ett halvt år, avviker formerna än mer från de gängse svenska förhållandena. Utbildningen bedrivs nämligen i projektgrupper där studenterna väljer och genomför olika forskningsprojekt med lärarna som handledare. Ytterligare en av Bryders erfarenheter kan komma till nytta. Han har nämligen haft uppdrag som censor vid examina vid flera danska universitet vilket ger en mycket god inblick i hur olika undervisnings-system fungerar.

Av mycket stort intresse är hans synnerligen omfattande erfarenhet av datorundervisning och han har också skrivit en bok om kvantitativ databearbetning. Det bör också särskilt framhållas att han i Danmark hela tiden har verkat i flerveenskapliga forsknings- och undervisningsmiljöer eftersom instituten är uppbyggda på det sättet.

Han har aldrig helt lämnat det svenska system där han fått sin utbildning. Han har haft kurser på grundutbildningen och för forskarstuderanden vid bl.a. Lunds universitet och där även biträtt med handledning av doktorander. Hans nationella och internationella kontakter har utöver den vetenskapliga sidan också en administrativ. Hans verksamhet som studierektor för utländska studerande och ERASMUS-koordinator vid hans danska universitet har tvivelsutan givit nyttiga erfarenheter.

All denna erfarenhet av olika utbildningssystem och -nivåer kan förväntas bidra till att Bryder har en mycket god förmåga till helhetsyn och förnyelse. Det enda som egentligen saknas i hans pedagogiska meritering är erfarenheten att

som handledare ha fört fram en doktorand till doktorsexamen. Detta kan naturligtvis ses som en brist och frågan är om det finns något i hans verksamhet som kan kompensera för detta. Man kan peka på två ting som kan spela en roll. För det första har han varit handledare för uppsatsförfattare i grundutbildningen. Detta gäller också utanför hans huvudtjänst, bl.a. handledning för masterstudenter i Lund. För det andra har han varit handledare för specialeskrivare i Danmark. Specialeoppgaven är utbildningens (cirka 5 års varaktighet) avslutningsarbete. Genomsnittskvaliteten på en specialeoppgave torde motsvara en svensk licentiatuppsats.

Samverkan med övriga delar av samhället Bryder redovisar inte specifikt sina mer populärvetenskapliga aktiviteter. Dock framgår att han har medverkat som kommentator i svensk och finsk TV i anledning av danska valen. Han har också skrivit litteraturanmälningar för en bredare publik.

Sven Eliäson

f. 1948 är lektor vid Institutionen för Samhällsvetenskap, Karlstad universitet. Han avlade fil. dr. examen i statsvetenskap vid Uppsala universitet 1982 och blev antagen som oavlönad docent i statsvetenskap vid Stockholms universitet 1996.

Han blev 1990 lektor i statsvetenskap vid dåvarande Högskolan i Karlstad och har undervisat på samtliga nivåer i grundutbildningen inom ämnet. Han har vidare haft delansvar för en kurs på forskarutbildningen inom ämnet idé- och lärdoms historia knuten till Göteborgs universitet.

Han var amanuens 1972-73 och timanställd lärare 1977-1985 samt forskningsassistent 1983-85 vid statsvetenskapliga institutionen i Uppsala. Han har vidare arbetat som lektor i samhällskunskap och historia vid gymnasieskolor i Huddinge och Karlskoga 1987-1990 och har genomgått lärarhögskola.

Eliäson är medlem av det internationella sociologförbundets styrelse (executive council) för forskning om sociologins historia. Han har vid ett tiotal tillfällen presenterat arbetspapper på internationella forskningskonferenser, bland annat vid internationella sociologkonferensen

1994 och vid nordiska sociolog- och statsvetar-kongresser samt varit inbjuden som gästföreläsare till universitet i Finland och Tyskland. Eliäson har vidare varit gästforskare vid lärosäten i USA och Tyskland, bland annat vid University of South Florida (vt 1987), University of Florida (vt 1990) och Ludwig-Maximilians Universität, München (1992).

Vetenskaplig meritering

Doktorsavhandlingens titel är *Bilden av Max Weber. En studie av samhällsvetenskapens sekularisering*. Dess huvudsyfte anges till att studera ett antal olika tolkningar av Max Weber som samhällsforskare, främst då Webers metodologiska bidrag till samhällsvetenskapen. Ansatsen är idékritisk, målet att undanröja oklarheter och bilägga tolkningstviser i vad Eliäson benämner tertiärdiskursen, dvs den "bild" av Webers bidrag som präglar den efterkrigstida samhällsvetenskapen. Detta är alltså forskning om betydande samhällsvetares uttolkningar av en ännu mer betydande samhällsvetares metodologi. Syftet är dels att bidra till analysen av samhällsvetenskapens sekularisering, dels att öka samhällsvetenskapens självförståelse vad gäller dessa metodologiska utgångspunkter och problem.

Valet av vilka Weber-uttolkare som skall inbefattas i en sådan framställning är inte helt enkelt, och Eliäsons val föll på några av sociologins storheter, Talcott Parsons, Paul F Lazarfeld & Anthony Oberschall, Alfred Schutz och Georg Lukács. Motiveringen för dessa är, förutom deras betydande inflytande inom främst sociologin, att koncentrera analysen på skillnaderna i hur Webers har tolkats och använts. Valet av just dessa uttolkare kunde emellertid ha motiverats mycket klarare, framförallt saknas en klar metodologisk diskussion om vilka kriterier som är rimliga att använda vid ett sådant urval.

Detta gäller till exempel vilka skillnader i tolkningen av Max Webers metodologi som är intressanta. Som det nu är förefaller valet av "fall" väl godtyckligt, eller för att citera författaren själv: "Efter en rad överväganden vilka inte låter sig i detalj redovisas väljer jag att koncentrera min uppmärksamhet till ...". Det finns dessutom ett irriterande drag av "name-dropping" i dis-

kussionen om val av fall som inte bidrar till att göra läsaren mer övertygad om urvalets relevans för den ställda frågan. Särskilt i en avhandling som i så stor utsträckning handlar om metodologiska spörsmål är detta en brist.

Inte desto mindre tillför författaren otvivelaktigt med sin avhandling samhällsvetenskapen en viktig pusselbit till vår förståelse av den stora renässans som Max Webers forskningsprogram fått och varför hans metodologi kommit att åberopas inom så vitt skilda skolbildningar som struktur-funktionalism, hermeneutik och positivism. Eliäson lyckas i denna avhandlingens huvuddel framgångsrikt visa hur beroende av uttolkarens egen epistemologi tolkningen och användandet av Webers metodologi har varit.

Analysen ger dock i vissa delar ett något godtyckligt intryck, bland annat saknas en diskussion av vilka analysinstrument som det är rimligt att använda i en idéhistorisk ansats som denna. Likväl är detta ett i klassisk mening lärt arbete, författaren demonstrerar inte bara en stor kunskap om Max Webers arbeten utan också om sekundärlitteraturen och samhällsvetenskapens eviga ontologiska och epistemologiska spörsmål.

Avhandlingen innehåller emellertid inte enbart en analys av olika Weber-tolkningar, utan också en lång och tämligen utförlig redogörelse för Webers egen position i metodologiskt centrala frågor. Problemet med denna del är att det är svårt att urskilja vad som är Eliäsons eget bidrag och vad som är en sammanfattning av diskursen. Författaren illustrerar även i denna del en stor förtrogenhet med diskursen, men det förefaller som om framställningen är en redogörelse av huvudfåran i Weber-diskussionen snarare än en självständigt analys.

Avhandling innehåller också en mindre del om Max Webers politiska ståndpunkter och inflytande, samt givetvis också den sentida tolkningen av detta. Denna del är emellertid mycket mindre nyskapande än analysen av de metodologiska Weber-konceptionerna. Framförallt saknar man en diskussion om sambandet mellan Webers syn på hur kunskap om samhället kan skapas och hans politiska syn, (samt givetvis de olika uttolkarnas syn på sambandet mellan dessa ting). En sådan koppling hade klart ökat den

statsvetenskapliga relevansen av avhandlingen som nu främst står sig som ett allmänt idéhistoriskt arbete om samhällsvetenskapens sekularisering och metodologiska fragmentisering. Avhandlingen slutar också mycket abrupt, det sammanfattande kapitlet där man väntar sig att slutsatserna av jämförelsen skulle dras är på knappt två sidor och utgörs i huvudsak av en typologi. En längre presentation och analys av resultatet av jämförelsen av de olika Weber-tolkningarna hade här varit på sin plats. Framförallt saknas en vetenskapsteoretisk analys av vad det mera precist är i de olika tolkningarnas paradigmatiska utgångspunkter som kan förklara de skillnader som författaren redovisar.

Det ambitiösa bokmanuskriptet "Max Weber's Methodologies. Interpretation and Critique", daterat juli 1996, är en omfattande text som dock i mycket stor delar bygger på avhandlingen. I förhållande till avhandling och den mängd mindre skrifter om Max Weber som Eliæson producerat, utgör detta manuskriptet dock delvis en nyorientering. Det är som titeln antyder mera fokuserat på Webers metodologiska bidrag till samhällsvetenskaperna.

Det är i sig lite förvånande att Eliæson som sitt andra större sammanhållna projekt efter avhandlingen ånyo givit sig i kast med en Weber-tolkning. Det är förmodligen så som han skriver i sitt förord till manuskriptet, att han som ung doktorand fångslades av Weberdiskursen vid Carl-Arvid Hesslers seminarium i Uppsala till den grad att "Max Weber became a stumbling block I have not yet managed to bypass." Till skillnad från avhandling framträder emellertid Eliæson inte enbart som en uttolkare av uttolkarna, utan försöker även ge ett eget bidrag till diskussion om Webers metodologi. Analysen är kontextuell i Quentin Skinners efterföljd, men som författaren skriver med ett "retrospektiv" drag. Weber presenteras i detta arbete som en "intellektuell diplomat", dvs som en medlare snarare än nytänkare i den stora tyska "metodstriden" mellan historia och (den begynnande) teoretiska samhällsvetenskapen. Här har Eliæson rört sig bort från sin uppfattning i avhandlingen där Weber mera framstod som en nyskapare, framförallt vad gäller bruket av s.k. idealtyper, och som en företrädare för den mera

teoretiska och antipositivistiska ståndpunkten. Även vad gäller synen på idealtypens som metodinstrument har Eliæson genom fördjupad analys ändrat position. I avhandling ansågs den vara främst ett instrument för deduktiv teorikonstruktion, i detta senare manuskript är den främst ett induktivt instrument som kan användas för att göra historiska förhållanden till grund för teoretisk abstraktion.

Tilläggas kan att Eliæson förtjänstfullt lyckas visa att Weber metodologiskt är en föregångare till den rationalistiska och anti-psykologiska inriktning som brukar benämnas "metodologisk individualism" där friläggandet av s.k. sociala mekanismer spelar en avgörande roll för att belägga kausalitet. Det är emellertid förvånande att Eliæson själv inte gör denna "retrospektiva" koppling till nutida metoddiskussioner inom samhällsvetenskapen. Det förefaller därmed som om Eliæson främst har ambitionen att vara en bland många respekterade uttolkare av Max Webers metodologi än att med denna kunskap i bagaget lämna ett bidrag till den nuvarande metodologiska diskussionen inom samhällsvetenskapen.

Manuskriptet är enligt bifogade brev daterade 1995 antaget för publicering hos det välrenommerade brittiska förlaget Polity Press, dock med reservation för krav på inte helt obetydliga omarbetningar. I sin ansökan har Eliæson angett att publicering är mycket näraliggande i tiden, men vid telefonkontakt 99-10-22 med förlaget visar det sig att boken inte finns med i utgivningsplanerna för läsåret 00-01.

Ett mera översiktligt standardarbete om Max Weber (*Max Weber: A Short Intellectual Biography*) föreligger också. Det visar på författarens stora förtrogenhet med sitt arbete men lägger ingenting till den vetenskapliga meriteringen. Med tanke på hur omfattande diskursen redan är, är det svårt att se nyttan med ännu en översiktlig läroboksframställning av Max Webers "life and letters".

Eliæson har även ett antal uppsatser publicerade i internationella vetenskapliga tidskrifter och antologier. De vittnar om att hans forskning om Max Weber håller internationell standard men de tillför inte något av betydelse till hans vetenskapliga meritering utöver de ovan nämnda ar-

betena. Ett undantag är dock inledningen till en tillsammans med en medförfattare redigerad volym, *Union och secession. Perspektiv på nationsbygge och riksupplösningar*, som handlar om unionsupplösningen 1905 mellan Norge och Sverige. Uppsatsen har främst karaktären av en historisk essä och visar sig vara ett både välformulerat och lärt arbete i denna genre. Dock saknas en diskussion om hur denna unionsupplösning skall tolkas i förhållande till nutida statsvetenskaplig forskning om liknande problem.

Sven Eliæson har ett utbyggt, om än relativt snävt, internationellt kontaktnät. Främst rör detta forskare och internationella nätverk inom ämnet sociologi, han är medlem av det internationella sociologförbundets styrelse för forskning om sociologins historia. Han har presenterat ett begränsat antal arbetspapper på internationella forskningskonferenser, främst inom sociologiämnet, samt varit inbjuden som gästföreläsare till universitet i Danmark, Finland och Tyskland. Eliæson har vidare varit gästforskare i kortare perioder vid lärosäten i USA och Tyskland. Dessutom har han medverkat i ett antal internationella antologier inom Max Weber forskningen. Nationellt har Eliæson av allt att döma många och goda kontakter inom de delar av samhällsvetenskaperna som arbetar med vetenskaps- och idéhistoriska problem.

Eliæson saknar enligt tillgängligt material erfarenhet av att initiera och leda större forskningsprojekt eller forskningsprogram. Insända projektansökningar, som dock inte beviljats medel, visar inte heller på en ambition att skapa större forskningsprogram.

Pedagogisk meritering

Enligt uppgift har Sven Eliæson undervisat på samtliga nivåer inom ämnet, inklusive forskarutbildningen. Hans undervisningsinsatser är kvantitativt mycket omfattande vad gäller grundutbildningen inom stats- och samhällsvetenskap, enligt egen uppgift runt 2500-3000 timmer. Tilläggas kan att Eliæson har genomgången lärarhögskola med betyg "väl godkänd" och har arbetat som gymnasielärare i 2,5 år och således har en mycket stark formell pedagogisk meritering.

Tyvärr har han inte bilagt något material som gör det möjligt att bedöma kvalitén i hans undervisning (ett antal kursvärderingar från studenter är visserligen bifogade men att bedöma validiteten utifrån dessa är av naturliga skäl vanskligt). Någon professionell granskning eller annan slags utvärdering av Eliæsons insatser som lärare i statsvetenskap är inte bifogad. Ett par kapitel och uppsatser till läroböcker i samhällsvetenskap skall dock läggas till hans meritlista, särskilt hans medverkan i den inom sociologiämnet mycket använda *Kapital, rationalitet och social sammanhållning*.

"En bilagd kursplan från ht 1997 = "Core Curriculum i politisk filosofi" – väcker ett par frågor. Främst att litteraturen verkar ha varit väl begränsad i och med att hela den moderna politiska filosofins diskussion om rättvisa inte finns med, trots att målet med kursen är satt till att besvara frågan "vad är ett gott samhälle". Eliæsons undervisningserfarenhet vad gäller forskarutbildningen är emellertid mycket begränsad, han har varit lärare och haft delansvar för en forskarkurs inom ämnet idé- och lärdomshistoria. Han saknar erfarenhet av handledning inom forskarutbildningen eller organisering av forskarutbildning.

Samverkan med övriga delar av samhället
Eliæson har enligt insända handlingar tämligen begränsade erfarenheter av att samverka med övriga delar av samhället. Främst rör sig detta om populärvetenskapliga artiklar i lokal dagspress i Sverige samt medverkan fyra gånger i ett lokalt TV-program i USA.

Slutsatser

Avslutningsvis kommer jag att sammanfattade värdera de båda sökandes meriter i relation till den sökta tjänsten.

Jag finner då att Sven Eliæson ännu inte är vetenskapligt kompetent att inneha en allmän professur i politologi. Hans produktion är dels kvantitativt otillräcklig, dels alltför ensidig både tematiskt och metodologiskt.

Samtidigt vill jag gärna framhålla att hans arbeten har avgjorda förtjänster. Han har med stor

hängivenhet ägnat Max Weber större delen av sin forskning och ska ses som en erkänd expert på området. Till detta kommer att han har en närmast gammaldags (som för mig i detta sammanhang är ett honnörsord) lärdom som är imponerande.

Den andre sökanden, Tom Bryder, menar jag vara vetenskapligt kompetent att inneha en allmän professur i politologi. Hans skrifter är av god kvalitet, och hans vetenskapliga produktion beskriver en uppåtgående kurva. Han har en stor mångsidighet som metodologiskt sträcker sig från metateoretisk medvetenhet till skicklighet i konkreta tekniker. Tematiskt omfattar hans kunskaper en stor del av det politologiska forskningsområdet, och han är ständigt väl orienterad om forskningens aktuella utveckling. Även i hans fall vill jag gärna använda uttrycket lärdom. Till yttermera visso har han synnerligen omfattande forskningskontakter både nationellt och internationellt. Speciellt bör framhållas att han har hedrats med presidentskapet i ett internationellt vetenskapligt sällskap.

Bryders pedagogiska erfarenheter är mycket omfattande och mångsidiga. Han har arbetat på alla undervisningsnivåer vid såväl svenska som danska universitet. Han har medverkat med kurser och handledning också i doktorandutbildningen vid Lunds universitet. Dock har han ännu inte handlett någon doktorand fram till doktorsexamen. Detta menar jag kompenseras av att han har en omfattande handledningserfarenhet från grundutbildningen varvid de danska specialeoppgaverna särskilt bör framhållas. Jag finner honom därför pedagogiskt kompetent till en professur.

Med detta vill jag förstå Tom Bryder till professuren i politologi.

Lennart Lundquist

Det erbjuder ingen svårighet att rangordna de två sökande. Sven Eliæsons produktion är alltför liten och alltför snäv för att han skall anses vara kompetent till en allmän professur i statsvetenskap. Han har enbart sin avhandling som ett till publicering färdigställt större sammanhållet forskningsprojekt att visa upp. Även om av-

handlingen och hans övriga produktion har tydliga förtjänster, är dessa teoretiskt, metodologiskt och ämnesmässigt inte av den art att de kan uppväga avsaknaden av ytterligare forskningsinsatser. Eliæson är en lärd och vittbeläst person inom sitt ämnesområde, men det kan knappast sägas ligga centralt inom ämnet statsvetenskap. De skall tilläggas att det inte är Max Weber som politisk teoretiker som fångat Eliæsons intresse, utan Webers metodologiska bidrag till samhällsforskning. För statsvetenskapen är detta förvisso inte en ointressant problemställning, men den ligger tveklöst närmare ämnen som kunskaps sociologi och idé- och lärdomshistoria. Om detta vittnar också att Eliæsons kontakter och nätverk med andra forskare huvudsakligen är orienterat åt dessa håll. Hans genomslag som forskare på den internationella nivån är enligt Social Science Citation Index mycket begränsat (hans arbeten har citerats 11 gånger sedan 1987).

I utlysningen av tjänsten framhålls att en av de främsta uppgifterna för innehavaren kommer att bli att bygga upp en forskarutbildning i statsvetenskap vid Växjö universitet. Även på denna punkt saknar Eliæson de meriter som gör att han kan anses kompetent. Han är metodologiskt snäv och hans ansats är traditionell. Han har inte varit verksam som handledare i forskarutbildning och han saknar erfarenhet av att organisera eller undervisa inom forskarutbildningen i statsvetenskap. Hans meriter vad gäller samverkan med övriga samhället är tämligen begränsade.

Tom Bryder har en produktion som till omfattning, inriktning och kvalitet gör att han kan anses inneha kompetens till en allmän professur i statsvetenskap. Han har förutom avhandlingen lyckats samla sig till ytterligare två större sammanhållna arbeten. Till detta kommer att hans huvudintresse inom forskningen rör sig inom ett centralt och växande fält av statsvetenskapen, nämligen den politiska psykologin. Hans val av inriktning, vilken skedde tidigt och där han stod relativt ensam i svensk statsvetenskap, vittnar om en betydande självständighet som forskare. Till detta kommer Bryders metodologiska skrifter som, ehuru inte särdeles nyskapande, likväl vittnar om kompetens och intresse för dessa spörsmål. Inte minst vad gäller att ha ansvar för uppbyggandet av en ny forskarutbildning är det-

ta en viktig merit. Till detta skall läggas att Bryder har meriter vad gäller ledning och organisering av större forskningsprojekt. Det skall emellertid tilläggas att Bryders produktion inte är särskilt omfattande med hänsyn taget till den tid han varit verksam, och att han saknar ett större internationellt publicerat arbete. Hans genomslag som forskare på den internationella nivån är mycket begränsat enligt Social Science Citation Index (hans arbeten har citerats 16 gånger sedan 1987). Hans erfarenheter vad gäller samverkan med övriga samhället är relativt omfattande.

En invändning som kan riktas mot Bryder är att även han har begränsade erfarenheter av att organisera, undervisa och handleda inom forskarutbildningen. Han har inte handlett någon doktorand fram till dr. examen. Denna brist kan delvis tillskrivas att han har huvudparten av sin

tjänstgöring i Danmark där forskarutbildningen fram till nyligen inte varit lika organiserad som den vanligtvis är i Sverige. Vad som gör att jag likväl anser honom kompetent på detta område är tre saker. För det första att han varit mycket flitigt anlitad som fakultetsopponent i Sverige och som ledamot av betygsnämnder. För det andra hans intresse för metodfrågor. För det tredje, att hans erfarenhet av handledning av s.k. specialeoppgaver i det danska universitetssystemet kan anses vara en god merit i sammanhanget.

Då det enligt min bedömning enbart finns en kompetent sökande, nämligen Tom Bryder, föreslår jag honom till professuren i politologi.

Bo Rothstein